

Svar på skriftligt spörsmål SSS 411/2021 rd

Svar på skriftligt spörsmål om behovet att reformera läroavtalsutbildningen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller överlämnat följande skriftliga spörsmål SS 411/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Ruut Sjöblom /saml m.fl.:

Vad ämnar regeringen göra för att öka användningen av läroavtalsutbildning och hur tänker regeringen beakta företagarnas önskemål om läroavtalsutbildning?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Undervisnings- och kulturministeriets och arbets- och näringsministeriets gemensamma arbetsgrupp för utveckling av läroavtalsutbildningen, som i stor utsträckning representerar olika parter och synpunkter, lade i december 2020 fram tre åtgärdsförslag för utveckling av läroavtalsutbildningen. Arbetsgruppens åtgärdsförslag var följande: Kommunikations- och informationsåtgärderna inom läroavtalsutbildningen ökas, stödet och handledningen för arbetsplatsen säkerställs och övergången från utbildningsavtal till läroavtal främjas.

Målet med kommunikations- och informationsåtgärderna är att arbetsgivarna, intressentgrupperna och läroanstalternas personal känner till och kan utnyttja läroavtalsutbildningens möjligheter att främja sysselsättningen enligt studerandens och arbetsplatsens behov. En lyckad kommunikation och informationsverksamhet förutsätter ett förtydligande av det gemensamma målet och samarbetsnätverk som bildats av olika aktörer i anslutning till hela servicehelheten för den yrkesinriktade utbildningen. Via samarbetsnätverk kan samarbetet mellan arbetsgivare och utbildningsanordnare i regionerna intensifieras. I samarbetet är det viktigt att beakta arbets- och näringsförvaltningens och andra organisationer som främjar arbetsförmedlingen samt de ömsesidiga nätverkens roll. I kommunikations- och informationsåtgärderna utnyttjas bland annat servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning som inleder sin verksamhet den 1 september 2021. Dessutom har Utbildningsstyrelsen stött den riksomfattande kommunikationen om uppfattningar och påverkare inom den yrkesinriktade utbildningen med statsunderstöd som beviljats av utbildningsanordnarna AMKE rf och Företagarna i Finland rf. Som en del av kommunikationen om en utvidgning av läroplikten har man också genomfört informations- och kommunikationsåtgärder gällande läroavtalsutbildningen.

För att säkerställa stödet och handledningen under läroavtalsutbildningen har man sedan 2020 beviljat utbildningsanordnarna 2,5 miljoner euro per år i behovsprövad höjning av grundfinansieringen för att öka och utveckla utbildningen av arbetsplatshandledare. För att varje studerande ska kunna garanteras den undervisning, handledning och det stöd som han eller hon behöver även under läroavtalsutbildningen har undervisnings- och kulturministeriet under åren 2019–2021 beviljat tilläggsfinansiering till ett belopp av sammanlagt 180 miljoner euro för att anställa lärare och handledare samt för stödåtgärder inom undervisning och handledning. Arbetslivsresponsen för yrkesutbildningen togs i bruk från och med den 1 juli 2021, då arbetsgivarna av läro- och utbildningsavtal kan börja ge respons om bland annat det samarbete de upplevt med utbildningsanordnarna. Den riksomfattande responsen från studerande och arbetslivet kopplas till den systematiska uppföljningen av läroavtalsutbildningen, varvid verksamheten och kvaliteten kan utvecklas utifrån uppgifter om utfall och respons. Dessutom har regeringen i sina halvtids- och ramförhandlingar dragit upp riktlinjer för att reformen av grunderna för fastställande av utbildningsersättning för läroavtalsutbildning ska genomföras så att den stöder ungas utbildning och sysselsättning. I planen för de offentliga finanserna för 2022–2025 anvisas årligen 5 miljoner euro för försöket med att förnya utbildningsersättningen för läroavtalsutbildning 2022–2024. Utbildningsersättningen för läroavtalsutbildning betalas till arbetsgivaren.

Det är viktigt att utnyttja möjligheterna till utbildning som ordnas på arbetsplatsen som en del av studerandens studieväg och flexibla övergångar till exempel mellan utbildnings- och läroavtal blir en del av det praktiska genomförandet. Detta förutsätter att de studerande, läroanstaltens personal och arbetslivet känner till möjligheterna och kan tillämpa dem individuellt. Gemensam planering tillsammans med arbetsgivaren, den studerande och utbildningsanordnaren säkerställer att de olika parternas mål, möjligheter och tidtabeller beaktas i genomförandet av en målinriktad och handledd läroavtalsutbildning. Läroavtal kan ingås till exempel i det skede av studierna då den studerandes färdigheter och kompetens i huvudsak gör det möjligt att behärska den kompetens som skaffas på arbetsplatsen, det vill säga senast i slutskedet av studierna. Då har den studerande redan kompetens och färdigheter som skaffats vid läroanstalten eller utbildningsavtalet innan han eller hon övergår till läroavtalsutbildning, varvid den studerandes behov av stöd och handledning sannolikt är mindre även på arbetsplatsen. En övergång till läroavtalsutbildning under studietiden gynnar till exempel rekryteringen inom branscher där det råder brist på yrkeskunighet.

Användningen av läroavtalsutbildning främjas med hjälp av arbets- och näringsförvaltningens pilotprojekt som genomförs åren 2021–2022. I pilotprojekten byggs servicevägar mot en egentlig läroavtalsutbildning. Målet med pilotförsöken för ett läroavtal är att skapa en modell där unga som är intresserade av inläring i arbetslivet identifieras och nås, deras livskompetens och karriärplaneringsfärdigheter förbättras och de utbildas i att uppfylla kraven på inläring och läroavtalsutbildning i arbetslivet. I förhållande till läroavtalsutbildningen fokuserar modellen på förberedelse och sparring av unga före läroavtalsutbildning, avläggande av examensdelar eller försöksperioder. Målet är att säkerställa personligt stöd och bättre förutsättningar att inleda studierna. Aktörer i pilotprojekten är bland annat Navigatorerna och workshoppar (att nå och förbereda

unga), företag som bedriver arbetsförmedling (sparring av unga), anordnare av yrkesutbildning (koppling till utbildningssystemet) och företag. Modellen pilottestas inom följande NTM-centralers områden: Södra Österbotten, Lappland, Norra Österbotten och Satakunta.

Helsingfors 8.7.2021

Undervisningsminister Li Andersson